

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 93/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Β1 ΔΙΑΚΟΠΩΝ
Συνεδρίαση της 7^{ης} Αυγούστου 2024**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Θεόδωρος Ράπτης, Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Αντώνιος Αντωνίου, Ελένη Λευθεριώτου, Εμμανουέλα Πανοπούλου, Σταυρούλα Μπανάκου, Σπυρίδων Κουλούρης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Δέσποινα Καλέση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμ. πρωτ.89683/Z1/2-8-2024 έγγραφο του Τμήματος Α΄ Οργάνωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης της Γενικής Διεύθυνσης Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Ερώτημα: Εάν, κατά την έννοια του άρθρου 14 παρ.3 εδ. β΄ του ν.4957/2022 (Α΄ 141), η ειδική αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11) για την παύση του Πρύτανη με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης Α.Ε.Ι., κατόπιν υποβολής πρότασης δυσπιστίας στο πρόσωπό του, ορίζεται επί των παρόντων μελών ή επί του συνόλου των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ως εξής:

Ιστορικό

Στο έγγραφο του ερωτήματος και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Κατά τη 13/31-7-2024 συνεδρίαση του Συμβουλίου Διοίκησης Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, στην οποία συμμετείχαν εννέα (9) μέλη, και, ειδικότερα, ο Πρύτανης, τέσσερα (4) εσωτερικά και τέσσερα (4) εξωτερικά μέλη, κατετέθη από έξι (6) μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης πρόταση δυσπιστίας στο πρόσωπο του Πρύτανη. Κατόπιν τούτου, ο Πρύτανης και μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης αποχώρησαν και η Γραμματέας του Συμβουλίου Διοίκησης, κατ' εντολή του Πρύτανη, διέκοψε την ηλεκτρονική σύνδεση της συνεδρίασης. Εν συνεχεία, κατόπιν πολύωρης διακοπής, ο τέταρτος στη σειρά αναπλήρωσης Αντιπρύτανης κάλεσε σε συνεδρίαση το Συμβούλιο Διοίκησης, στην οποία συμμετείχαν έξι (6) μέλη αυτού, εισήχθη προς συζήτηση η ανωτέρω πρόταση δυσπιστίας, αποφασίσθηκε η παύση του Πρύτανη και ως εσωτερικού μέλους του Συμβουλίου Διοίκησης και ανατέθηκαν μεταβατικά καθήκοντα Πρύτανη σε άλλο εσωτερικό μέλος.

2. Ο Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, ο οποίος ασκεί την εποπτεία του Κράτους υπό την οποία τελούν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, δια του Τμήματος Α' Οργάνωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης της Γενικής Διεύθυνσης Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού υπέβαλε το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στο άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται:

«Άρθρο 16

1... 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους....».

4. Στις διατάξεις των άρθρων 7, 8 παρ.1, 9 παρ.1, 10 παρ. 1, 4 και 5, 11 παρ.1, 6 και 7, 12 παρ.1, 2 και 5, 13 παρ.1, 3, 5, 6 και 7, 14 παρ. 3, 15 παρ. 1, και 17 παρ.1, 5 και 8 του Κεφαλαίου Β' «Όργανα Διοίκησης Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141), όπως η παράγραφος 4 του άρθρου 10 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 40 παρ. 1 του ν.

5094/2024 (Α΄ 39/13-3-2024), η παράγραφος 2 του άρθρου 12 τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 του ν. 5094/2024 και η παράγραφος 7 του άρθρου 13 τροποποιήθηκε με το άρθρο 88 του ν. 5128/2024 (Α΄ 118/30-7-2024, με έναρξη ισχύος, κατ' άρθρο 125 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως), ορίζεται ότι:

*«Άρθρο 7 Όργανα διοίκησης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα έχουν τα ακόλουθα όργανα, καθένα εκ των οποίων ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στο παρόν Κεφάλαιο: α) το Συμβούλιο Διοίκησης, β) τη Σύγκλητο, γ) τον Πρύτανη, δ) τους Αντιπρυτάνεις, ε) τον Εκτελεστικό Διευθυντή.»*

«Άρθρο 8 Συμβούλιο Διοίκησης

1. Το Συμβούλιο Διοίκησης (Σ.Δ.) αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, εκ των οποίων έξι (6) μέλη είναι εσωτερικά και εκλέγονται σύμφωνα με το άρθρο 9, και πέντε (5) μέλη είναι εξωτερικά και αναδεικνύονται σύμφωνα με το άρθρο 10. Η θητεία των μελών του Σ.Δ. είναι τετραετής. 2.... 3.... 4. ... 5....»,

«Άρθρο 9 Διαδικασία εκλογής εσωτερικών μελών του Συμβουλίου Διοίκησης

1. Το σώμα εκλεκτόρων για την εκλογή των εσωτερικών μελών απαρτίζεται από το σύνολο των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.). Η εκλογή των εσωτερικών μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (Σ.Δ.) πραγματοποιείται με καθολική, άμεση και μυστική ψηφοφορία ... 2...3...4...5... 6...»,

«Άρθρο 10 Διαδικασία εκλογής εξωτερικών μελών του Συμβουλίου Διοίκησης

1. Τα εξωτερικά μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης (Σ.Δ.) αναδεικνύονται κατόπιν διεθνούς δημόσιας πρόσκλησης, που εκδίδεται με ευθύνη του υπηρετούντος Πρύτανη του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.)....2... 3...

4. Τα εσωτερικά μέλη αξιολογούν τις υποψηφιότητες που έχουν κατατεθεί για την πλήρωση των θέσεων των πέντε (5) εξωτερικών μελών και στη συνέχεια τα πέντε (5) εξωτερικά μέλη επιλέγονται σε πέντε (5) γύρους, μέσω φανεράς ψηφοφορίας,

5. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανάδειξης των εξωτερικών μελών εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Α.Ε.Ι., με την οποία συγκροτείται το Συμβούλιο Διοίκησης».

«Άρθρο 11 Διαδικασία ανάδειξης Πρύτανη

1. Πρύτανης του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) αναδεικνύεται ένας (1) εκ των εσωτερικών μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (Σ.Δ.) σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος. 2... 3...

6. Τα μέλη του Σ.Δ. αξιολογούν τα διοικητικά, ακαδημαϊκά και ερευνητικά προσόντα των υποψηφίων, τις προτάσεις αναπτυξιακών σχεδίων που υποβλήθηκαν και τα αντίστοιχα προσόντα των υποψήφιων Αντιπρυτάνεων, που προτείνονται ανά υποψήφιο. Μετά από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποψηφιοτήτων, με απόφαση του Σ.Δ., που λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), εκλέγεται ο Πρύτανης μεταξύ των υποψηφίων. Αν δεν επιτευχθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε απαιτείται η πλειοψηφία επτά ενδεκάτων (7/11). Αν δεν επιτευχθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών. Αν κανείς υποψήφιος δεν λάβει την απόλυτη πλειοψηφία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο (2) πρώτων σε ψήφους υποψηφίους. Αν στη δεύτερη θέση ισοψηφούν δύο (2) υποψήφιοι, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται, και εφόσον το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο, διενεργείται κλήρωση μεταξύ αυτών που ισοψήφησαν.

7. Αν υπάρχει μόνο ένας (1) υποψήφιος εκ των εσωτερικών μελών για το αξίωμα του Πρύτανη, για την εκλογή του απαιτείται κατ' ελάχιστον πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11). Αν δεν συμπληρωθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου από τα μέλη του Σ.Δ., ο υποψήφιος δεν εκλέγεται Πρύτανης και επαναλαμβάνεται η διαδικασία υποβολής υποψηφιοτήτων για το αξίωμα του Πρύτανη από την αρχή. Για την εκλογή του Πρύτανη στην περίπτωση αυτή απαιτείται η συγκέντρωση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των μελών του Σ.Δ. 8...9...».

«Άρθρο 12 Αντιπρυτάνεις

1. Οι Αντιπρυτάνεις έχουν θητεία παράλληλη με αυτήν του Πρύτανη....

2. Με απόφαση του Σ.Δ. ορίζονται οι Αντιπρυτάνεις που προτάθηκαν από το υποψήφιο μέλος που εξελέγη ως Πρύτανης του Α.Ε.Ι.. Αν ένας Αντιπρύτανης παραιτηθεί ή εκλείψει για οποιονδήποτε λόγο, με απόφαση του Σ.Δ., κατόπιν πρότασης του Πρύτανη, που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ

ενδέκατων (8/11), ορίζεται νέος Αντιπρύτανης έως τη λήξη της θητείας του Πρύτανη. Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται και αν ο Πρύτανης προτείνει κατά τη διάρκεια της θητείας του τον ορισμό επιπλέον Αντιπρυτάνεων, εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί ο αριθμός που προβλέπεται στην περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 11. 3...4...

5. Με απόφαση του Σ.Δ., η οποία λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδέκατων (8/11), δύναται να παύεται από τα καθήκοντά του ένας Αντιπρύτανης για σπουδαίο λόγο, όπως...».

«Άρθρο 13 Οργάνωση και λειτουργία του Συμβουλίου Διοίκησης

1. Ο Πρύτανης του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) προεδρεύει των εργασιών του Συμβουλίου Διοίκησης (Σ.Δ.), καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, συγκαλεί τις συνεδριάσεις του και μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεών του. 2...

3. Το Σ.Δ. λειτουργεί νομίμως υπό την προϋπόθεση ότι τα υπόλοιπα μέλη επαρκούν για την επίτευξη της απαιτούμενης απαρτίας, αν κάποιος από τα μέλη του Σ.Δ.: α) εκλείπει ή αποχωρήσει για οποιονδήποτε λόγο, β) απωλέσει την ιδιότητα βάσει της οποίας εκλέχθηκε ή επιλέχθηκε, γ) εκπέσει, σύμφωνα με την παρ. 4. 4...

5. Μέλος του Σ.Δ. δύναται να παυθεί με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), αν διαπιστωθεί η τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων ή η μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας ή των αποφάσεων του Σ.Δ.

6. Η αντικατάσταση εσωτερικού μέλους πραγματοποιείται με τον επόμενο σε σειρά υποψήφιο σύμφωνα με την κατάταξή του στο πρακτικό εκλογής των εσωτερικών μελών...

7. Η αντικατάσταση εξωτερικού μέλους πραγματοποιείται από έναν (1) μεταξύ των υποψηφίων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον στην ανοιχτή πρόσκληση και δεν επιλέχθηκαν με απόφαση του Σ.Δ., η οποία λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ (8) εκ των εναπομεινάντων μελών, εφόσον κρίνεται ότι έχει τα απαιτούμενα προσόντα για την εν λόγω θέση. Αν δεν υπάρχει υποψήφιος ή δεν επιτυγχάνεται η πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου, εκδίδεται νέα πρόσκληση για την προσέλκυση νέων υποψηφίων, για την εκλογή του οποίου απαιτείται ομοίως η θετική ψήφος τουλάχιστον οκτώ (8) εκ των εναπομεινάντων μελών. Αν δεν επιτευχθεί η πλειοψηφία του δεύτερου εδαφίου, εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 4Α και 4Β του άρθρου 10».

«Άρθρο 14 Αρμοδιότητες Συμβουλίου Διοίκησης

1... 2... 3. Οποιοδήποτε μέλος του Σ.Δ. δύναται να υποβάλει εγγράφως ενώπιον του Σ.Δ. πρόταση δυσπιστίας στο πρόσωπο του Πρύτανη, αν υφίσταται σπουδαίος λόγος, όπως η τέλεση πειθαρχικών παραπτωμάτων, η μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας, του εσωτερικού κανονισμού και των αποφάσεων του Σ.Δ. και η αναιτιολόγητη μη υλοποίηση του εγκεκριμένου στρατηγικού σχεδίου και των προγραμματικών συμφωνιών του Ιδρύματος του άρθρου 15 του ν. 4653/2020. Με απόφαση του Σ.Δ., η οποία λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), δύναται να γίνει δεκτή η πρόταση δυσπιστίας. Κατά την ίδια συνεδρίαση, με όμοια απόφαση που λαμβάνεται με την ίδια πλειοψηφία, αποφασίζεται αν ο Πρύτανης παύεται και από εσωτερικό μέλος του Σ.Δ., καθώς και, στην περίπτωση αυτή, ποιο από τα εσωτερικά μέλη αναλαμβάνει προσωρινά τα καθήκοντα Πρύτανη. Η ανάληψη καθηκόντων Πρύτανη, κατ' εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, είναι μεταβατική μέχρι την ανάδειξη νέου Πρύτανη, σύμφωνα με το άρθρο 11».

«Άρθρο 15 Αρμοδιότητες Πρύτανη

1. Ο Πρύτανης έχει τις αρμοδιότητες του παρόντος και όσες άλλες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), εφόσον αυτές δεν έχουν ανατεθεί από τον νόμο σε άλλα όργανα του Α.Ε.Ι. Ειδικότερα ο Πρύτανης ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προΐσταται του Α.Ε.Ι, το εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως και έχει τη γενική εποπτεία λειτουργίας του.

β) Προΐσταται του Συμβουλίου Διοίκησης (Σ.Δ.) και της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει εισηγητές των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, προεδρεύει των εργασιών τους, εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει ορίσει ως εισηγητή άλλο μέλος και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών τους... 2...3...4...5...».

«Άρθρο 17 Εκτελεστικός Διευθυντής

1. Σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) συνιστάται θέση Εκτελεστικού Διευθυντή επί θητεία... Η θητεία του Διευθυντή είναι παράλληλη με τη θητεία του Σ.Δ. 2...

5. Το Συμβούλιο Διοίκησης αξιολογεί τις αιτήσεις των υποψηφίων, συνεκτιμά το σύνολο των προσόντων τους σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης και επιλέγει με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11) αυτόν που θεωρεί

καταλληλότερο για την πλήρωση της θέσης. Αν δεν επιτευχθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται, όπου απαιτείται πλειοψηφία επτά ενδεκάτων (7/11). Αν και πάλι δεν επιτευχθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία η διαδικασία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε προτίμηση υποψηφίων, όπου και επιλέγεται αυτός που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία. 6... 7...

8. Η θητεία του Εκτελεστικού Διευθυντή λήγει αυτοδικαίως με τη λήξη της θητείας του Συμβουλίου Διοίκησης. Η θητεία του Εκτελεστικού Διευθυντή δύναται να λήξει πρόωρα με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11) για σπουδαίο λόγο...».

5. Στην αιτιολογική έκθεση του άρθρου 88 του ν. 5128/2024, με το οποίο τροποποιήθηκε η παράγραφος 7 του άρθρου 13 του ν. 4957/2022, αναφέρονται τα εξής: «Η προτεινόμενη ρύθμιση επιδιώκει την εφαρμογή ενιαίας εκλογικής διαδικασίας με το να προβλέπει την ίδια ειδική αυξημένη πλειοψηφία, και συγκεκριμένα πλειοψηφία τουλάχιστον οκτώ (8) θετικών ψήφων εκ των εναπομεινάντων μελών, και για την ανάδειξη εκλογής νέου εξωτερικού μέλους στο Συμβούλιο Διοίκησης (Σ.Δ.) Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), η οποία λαμβάνει χώρα λόγω της αδυναμίας εκλογής μέλους από τους επιλαχόντες του αρχικού καταλόγου υποψηφίων και μετά από έκδοση νέας πρόσκλησης για την προσέλκυση νέων υποψηφίων. Παράλληλα, η προσθήκη της σχετικής νομοθετικής παραπομπής στην παρ. 4Α του άρθρου 10 του ν. 4957/2022 (Α' 141) επιδιώκει τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου με την άρση τυχόν αμφισβήτησης, καθώς βεβαιώνεται ότι σε περίπτωση μη πλήρωσης της θέσης από υποψήφιο γενικής αποδοχής ως μέλους, η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι. θα λάβει τη σχετική απόφαση, όπως άλλωστε προβλέπεται και γενικώς στις περιπτώσεις αδυναμίας αρχικής ανάδειξης εξωτερικών μελών...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων:

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

6. Η θέσπιση των κανόνων για τη ρύθμιση ζητημάτων οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε.Ι., στα οποία περιλαμβάνεται και ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας των συλλογικών τους οργάνων, ανήκει στην αρμοδιότητα της νομοθετικής λειτουργίας (ΣΤΕΟλομ. 653/2024, σκ.10, ΣΤΕΟλομ. 195/1984), υπό την επιφύλαξη της διασφάλισης των συνταγματικών αρχών της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της πλήρους αυτοδιοίκησης των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Περαιτέρω, ως αναγκαίος περιορισμός της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι., το Σύνταγμα καθιερώνει την κρατική εποπτεία επί των ιδρυμάτων αυτών, περιεχόμενο της οποίας είναι ο έλεγχος νομιμότητας, από κρατικό όργανο, των πράξεων των οργάνων τους (ΣΤΕΟλομ. 2801/1984, 874/1992, σκ.6, 519/2015 σκ. 14, 2046/2022 σκ. 21).

7. Με το σύστημα διοίκησης των Α.Ε.Ι. που εισήχθη με τον ν. 4957/2022, προβλέπονται δύο συλλογικά όργανα, το Συμβούλιο Διοίκησης και η Σύγκλητος, με διακριτές το καθένα αρμοδιότητες, με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης διοίκησης και διαχείρισης των υποθέσεων. Συγκεκριμένα, το μεν Συμβούλιο Διοίκησης είναι το καθ' ύλην αρμόδιο για τη χάραξη της στρατηγικής για την ανάπτυξη του ιδρύματος, την έγκριση του Οργανισμού, τα οικονομικά και την περιουσία του ιδρύματος, την επιλογή και την παύση οργάνων διοίκησης κ.λπ., η δε Σύγκλητος είναι αρμόδια για θέματα ακαδημαϊκά, εκπαιδευτικά και ερευνητικά. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, ο Πρύτανης προΐσταται και προεδρεύει τόσο στο Συμβούλιο Διοίκησης, του οποίου αποτελεί μέλος, όσο και στη Σύγκλητο, ασκεί δε τις αρμοδιότητες που άπτονται της καθημερινής λειτουργίας του Α.Ε.Ι. Στον Πρύτανη ανήκει, μεταξύ άλλων, η γενική εποπτεία και η εκπροσώπηση του ιδρύματος, η γενική ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του, η κατάρτιση του στρατηγικού σχεδίου, των προγραμματικών συμφωνιών, του προϋπολογισμού, του απολογισμού, του εσωτερικού κανονισμού (ΣΤΕ Ολομ.653/2024, σκ.19).

8. Το Συμβούλιο Διοίκησης (άρθρο 8) αποτελείται από ένδεκα μέλη, από τα οποία έξι είναι εσωτερικά μέλη, δηλαδή μέλη του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού του συγκεκριμένου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (άρθρο 9 παρ. 1) και πέντε εξωτερικά μέλη, δηλαδή πρόσωπα εγνωσμένου κύρους που αναδεικνύονται κατόπιν διεθνούς δημόσιας πρόσκλησης (άρθρο 10 παρ.1).

9. Πρύτανης Α.Ε.Ι. αναδεικνύεται ένα από τα έξι εσωτερικά μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 11 παρ. 1). Η επιλογή του Πρύτανη (άρθρο 11

παρ. 6 και 7) γίνεται από τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης με απόφασή τους, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), δηλαδή με οκτώ θετικές ψήφους επί του συνόλου των μελών, ώστε το πρόσωπο που αναδεικνύεται να τυγχάνει ευρείας αποδοχής. Ορίζεται δε ότι, σε περίπτωση μη επίτευξης της απαιτούμενης αυτής αυξημένης πλειοψηφίας, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε για την ανάδειξη Πρύτανη αρκούν επτά θετικές ψήφοι. Σε περίπτωση μη επίτευξης της απαιτούμενης πλειοψηφίας, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε Πρύτανης αναδεικνύεται ο υποψήφιος που θα λάβει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, δηλαδή έξι θετικές ψήφους. Σε αντίθετη περίπτωση, η διαδικασία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους υποψηφίων και, σε περίπτωση ισοψηφίας στη δεύτερη θέση και επανάληψης της διαδικασίας με το ίδιο αποτέλεσμα, διενεργείται κλήρωση μεταξύ αυτών που ισοψήφησαν. Η διαδικασία αυτή και η ανάδειξη Πρύτανη με λιγότερες από οκτώ θετικές ψήφους προβλέπεται μόνο όταν υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι για το αξίωμα. Αν υπάρχει μόνο ένας υποψήφιος, για την εκλογή του απαιτείται πλειοψηφία οκτώ θετικών ψήφων, κατά τη ρητή πρόβλεψη της παραγράφου 7 του άρθρου 11 του ως άνω νόμου, διαφορετικά επαναλαμβάνεται η διαδικασία υποβολής υποψηφιοτήτων.

10. Η ίδια ειδική αυξημένη πλειοψηφία οκτώ θετικών ψήφων(8/11) απαιτείται για τον ορισμό νέου Αντιπρύτανη με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης, κατ' άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 4957/2022. Ομοίως, για την επιλογή Εκτελεστικού Διευθυντή από το Συμβούλιο Διοίκησης, κατ' άρθρο 17 παρ. 5 του νόμου αυτού, απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), σε περίπτωση δε μη επίτευξης της απαιτούμενης πλειοψηφίας, η διαδικασία επαναλαμβάνεται, οπότε απαιτείται πλειοψηφία επτά ενδεκάτων (7/11) και, σε περίπτωση δε μη επίτευξης αυτής, η διαδικασία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε προτίμηση υποψηφίων, οπότε επιλέγεται αυτός που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία. Εξάλλου, και για την αντικατάσταση εξωτερικού μέλους του Συμβουλίου Διοίκησης, κατ' άρθρο 13 παρ. 7 του ν. 4957/2022, απαιτείται η απόφαση να λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ (8) θετικών ψήφων εκ των εναπομεινάντων μελών του Συμβουλίου Διοίκησης.

11. Περαιτέρω, κατά τη νομολογία (ΣΤΕ 2055/2011, επτ., σκ.4), η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), σύμφωνα με την οποία είναι δυνατή η αντικατάσταση μέλους συλλογικού οργάνου πριν από τη λήξη της θητείας του για λόγους αναγόμενους στην άσκηση των καθηκόντων του, δεν εφαρμόζεται στα μονοπρόσωπα όργανα της Διοίκησης και των ν.π.δ.δ., ενώ δεν υφίσταται γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται γενικώς η παύση των μονοπρόσωπων οργάνων, που έχουν εκλεγεί, πριν από τη λήξη της θητείας τους, χωρίς αυτό να προβλέπεται από ειδική διάταξη, στην οποία να ρυθμίζονται και οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της παύσης, ή έστω να συνάγεται τούτο σαφώς από τη σχετική νομοθεσία.

12. Με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 4957/2022 προβλέπεται ειδικώς η διαδικασία και καθορίζονται οι όροι παύσης οργάνων διοίκησης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων πριν από τη λήξη της θητείας τους με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης. Με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 13 του νόμου αυτού προβλέπεται η δυνατότητα παύσης μέλους του Συμβουλίου Διοίκησης, με απόφαση που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), δηλαδή με οκτώ ψήφους. Η ίδια ειδική πλειοψηφία απαιτείται και για την παύση του Πρύτανη πριν τη λήξη της θητείας του, η οποία, όμως, λόγω των αυξημένων αρμοδιοτήτων αυτού και της ιδιότητάς του ως μονοπρόσωπου οργάνου διοίκησης του Α.Ε.Ι., ρυθμίζεται ειδικά στο νόμο. Ειδικότερα, κατ' άρθρο 14 παρ. 3 του ν. 4957/2022, οποιοδήποτε μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης δύναται να υποβάλει εγγράφως ενώπιον του Συμβουλίου Διοίκησης πρόταση δυσπιστίας στο πρόσωπο του Πρύτανη, αν υφίσταται σπουδαίος λόγος, όπως η τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων, η μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας, του εσωτερικού κανονισμού και των αποφάσεων του Συμβουλίου Διοίκησης και η ανατιολόγητη μη υλοποίηση του εγκεκριμένου στρατηγικού σχεδίου και των προγραμματικών συμφωνιών του Ιδρύματος του άρθρου 15 του ν. 4653/2020. Η πρόταση εξετάζεται από το Συμβούλιο Διοίκησης, το οποίο δύναται να την κάνει δεκτή με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), δηλαδή με οκτώ ψήφους υπέρ της αποδοχής της πρότασης. Κατά την ίδια συνεδρίαση, με όμοια απόφαση που λαμβάνεται με την ίδια πλειοψηφία, αποφασίζεται αν ο Πρύτανης παύεται και από εσωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς

και, στην περίπτωση αυτή, ποιο από τα εσωτερικά μέλη αναλαμβάνει προσωρινά τα καθήκοντα Πρύτανη.

13. Η ίδια ειδική αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11), δηλαδή οκτώ θετικών ψήφων, απαιτείται και για την παύση, με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης, του Αντιπρύτανη (άρθρο 12 παρ. 5), μέλους του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 13 παρ.5) και του Εκτελεστικού Διευθυντή (άρθρο 17 παρ.8), για τους ειδικότερα αναφερόμενους στις διατάξεις αυτές λόγους. Σε καμιά από τις περιπτώσεις αυτές δεν αρκεί απόλυτη πλειοψηφία, αλλά απαιτείται οπωσδήποτε η ειδική αυξημένη πλειοψηφία των οκτώ ενδεκάτων (8/11).

14. Συνεπώς, από τη γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 14 παρ.3 εδ. β' του ν.4957/2022, συνάγεται ότι για την παύση με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης, προ της λήξης της θητείας του, του Πρύτανη Α.Ε.Ι., εκλεγέντος μονοπρόσωπου οργάνου διοίκησης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που απολαμβάνει πλήρους αυτοδιοίκησης, κατά το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος, ο οποίος έχει τις αρμοδιότητες του άρθρου 15 του ίδιου νόμου και ειδικότερα προΐσταται του Α.Ε.Ι., του Συμβουλίου Διοίκησης και της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., απαιτείται ειδική αυξημένη πλειοψηφία υπέρ της πρότασης δυσπιστίας τουλάχιστον οκτώ (8) μελών του Συμβουλίου Διοίκησης. Ειδικότερα, η προβλεπόμενη στην προαναφερόμενη διάταξη αυξημένη πλειοψηφία των οκτώ ενδεκάτων (8/11) έχει την έννοια ότι αυτή ορίζεται επί του συνόλου των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης, και δεν αρκεί ανάλογο ποσοστό επί των παρόντων μελών, απαιτούνται δε σε κάθε περίπτωση οκτώ (8) τουλάχιστον ψήφοι υπέρ της πρότασης δυσπιστίας μελών του Συμβουλίου Διοίκησης.

Απάντηση

15. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β1 Διακοπών), γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι:

Κατά την έννοια του άρθρου 14 παρ.3 εδ. β' του ν.4957/2022 (Α' 141), η ειδική αυξημένη πλειοψηφία οκτώ ενδεκάτων (8/11) για την παύση του Πρύτανη με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης Α.Ε.Ι., κατόπιν υποβολής πρότασης δυσπιστίας στο πρόσωπό του, ορίζεται επί του συνόλου των μελών

του Συμβουλίου Διοίκησης και ειδικότερα απαιτούνται οκτώ (8) τουλάχιστον ψήφοι υπέρ της πρότασης δυσπιστίας.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 8 Αυγούστου 2024

Η Προέδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

Αικατερίνη Γρηγορίου
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Δέσποινα Καλέση
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.